

*Sebastian Bakalarczyk**

WYBÓR BANKÓW W ZARZĄDZANIU FINANSAMI GMINY

1. POWIĄZANIA SYSTEMOWE GMIN Z BANKAMI

W gospodarce rynkowej wyodrębnione są na podstawie kryterium własności dwa sektory:

- sektor publiczny,
- sektor prywatny.

W sektorze prywatnym występują producenci (przedsiębiorstwa) i konsumenci (gospodarstwa domowe). Podobnie w sektorze publicznym występują jednostki administracji publicznej oraz jednostki wytwarzające różne usługi publiczne (szkoły, szpitale itp.).

Obydwa wymienione sektory funkcjonują w warunkach gospodarki pieniężnej. Pomiędzy nimi zachodzą złożone i rozmaite związki i zależności. Analizując gospodarkę narodową w kategoriach wymienionych sektorów oraz z punktu widzenia pieniądza i finansów, dochodzimy do wniosku, że podstawowym spoiwem łączącym wszystkie podmioty działające w ramach tych dwóch sektorów jest system finansowy gospodarki. Stanowi on ramy i podstawy działalności wszystkich podmiotów w sferze pieniężnej. Stąd wynika wysoka ranga systemu finansowego dla funkcjonowania całej gospodarki. System finansowy reguluje zachowanie różnych podmiotów należących do sektora publicznego lub sektora prywatnego oraz stosunki zachodzące między nimi. Przykładem mogą być podatki, które są domeną sektora publicznego, jeżeli chodzi o ich nakładanie, ale dotyczą również sektora prywatnego, jeżeli rozpatruje się ich ekonomiczne skutki.

Tak jak sektor publiczny oraz sektor prywatny tworzą gospodarkę narodową, tak finanse publiczne i finanse prywatne tworzą system finansowy gospodarki. System finansów publicznych stanowi element systemu finansowego gospodarki¹.

* Mgr, doktorant w Katedrze Finansów i Bankowości UŁ.

¹ S. Owsiak (red.), *System finansów publicznych w procesie transformacji gospodarki polskiej*, PWN, Warszawa 1997, s. 11–12.

Zmiany, jakie rozpoczęto w systemie finansowym państwa, nie mogły ominąć sektora finansów publicznych oraz gospodarki finansowej organów lokalnych.

Reforma samorządu terytorialnego dokonana w Polsce w 1990² i 1998 r.³ polegała głównie na stworzeniu nowej jakości w postaci tzw. wspólnot samorządowych oraz nadaniu im określonej samodzielności formalnoprawnej. Wspólnotami, o których mowa są gminy.

Gminy jako jednostki podziału terytorialnego kraju otrzymały osobowość prawną, gwarancje konstytucyjne, ochronę sądową, prawa majątkowe oraz znaczną niezależność finansową⁴.

Finanse publiczne są jednym ze sposobów działania podmiotów publicznoprawnych, a ich część majątku jest jednym z narzędzi, które służą tym podmiotom do wykonywania ich zadań. Składnik majątku publicznego, jakim są finanse publiczne, musi być poddany szczególnemu reżimowi prawnemu, choćby ze względu na swą ulotność i związane z nią pokusy sprzeniewierzenia czy defraudacji. Normy prawne odnoszące się do finansów publicznych muszą umożliwić państwu dysponowanie tym bogactwem w ilości wystarczającej (normy podatkowe), kierowanie jego ruchem (normy skarbowe) oraz zapewnienie wykorzystania go w sposób zgodny z wolą narodu i interesem ogólnym (normy budżetowe). Powinny one także umożliwiać oddziaływanie, poprzez operacje, publicznymi zasobami pieniężnymi, na sferę gospodarki i administracji, a także na sytuację społeczną i polityczną. A zatem musi istnieć cały zespół norm prawnych, które tworzą system finansów publicznych. Normy te należą do prawa publicznego. Prawo publiczne jest prawem podmiotów publicznoprawnych, zrozumiałe jest więc, iż jedną z jego gałęzi tworzą normy odnoszące się do finansów publicznych, tj. do wpływów i wydatków podmiotów publicznoprawnych oraz do kontroli wykorzystania zasobów będących w ich dyspozycji⁵.

Zgodnie z postanowieniami ustawy o samorządzie terytorialnym⁶, gminy w Polsce mają osobowość prawną. Podstawą wydzielenia jest wspólnota mieszkańców zajmująca określone terytorium. Zgodnie z postanowieniami prawa, gmina stała się odrębnym od państwa podmiotem w sferze majątkowej i publicznoprawnej. Oznacza to, że jest ona podmiotem stosunków cywilnoprawnych. Formalnoprawny status gminy gwarantuje jej ochronę sądową. Odpowiednim do rozstrzygania sporów gminy jest Najwyższy Sąd Administracyjny. Podmiotowość prawa gminy ma wymiar praktyczny, prowadzi

² Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym, DzU 1997, nr 16, poz. 95.

³ Ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa, DzU 1998, nr 96, poz. 603.

⁴ S. Owsiak (red.), *System finansów...*, s. 55–56.

⁵ P. M. Gaudemet, *Finanse publiczne*, PWE, Warszawa 1990, s. 28–29.

⁶ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. ...

bowiem do stworzenia warunków do samodzielności. Samodzielność ma gwarantować możliwość realizacji zadań gminy zgodnych z jej interesem. Granice swobody gminy w tym zakresie wyznaczają prawa i obowiązki ujęte w postaci norm prawnych⁷.

Podstawową jednostką samorządu terytorialnego jest gmina. W świetle postanowień ustawy o samorządzie terytorialnym gmina jest wspólnotą samorządową, którą tworzą mieszkańcy oraz odpowiednie terytorium. Gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.

Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. W ramach zadań publicznych realizowanych przez gminy wyróżnia się zadania własne oraz zadania zlecone przez administrację rządową⁸.

Organem gminy jest zarząd i rada gminy. Zgodnie z ustawą o samorządzie terytorialnym rada gminy jest wybierana w toku wyborów powszechnych.

Rada gminy jest powołana do kontroli zarządu i jednostek będących w jego kompetencjach. Rada gminy wybiera ze swego grona przewodniczącego i jednego lub najwięcej trzech zastępców. Może także powołać stałe lub doraźne komisje⁹.

Organem wykonawczym gminy jest zarząd gminy, który realizuje swoje zadania przez urząd gminy. Organizację i zasady tego urzędu określa regulamin organizacyjny uchwalony przez radę gminy na wniosek zarządu¹⁰.

Jak już wspomniano organem wykonawczym gminy jest zarząd. W jego skład wchodzi: wójt albo burmistrz (prezydent miasta) jako przewodniczący zarządu, jego zastępcy oraz członkowie. Zarząd może liczyć od trzech do siedmiu osób.

W gminach posiadających prawa miejskie na czele stoi burmistrz, a w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców prezydent. Wójt, burmistrz i ich zastępcy mogą być wybierani spoza składu rady gminy.

Do zadań zarządu należą:

- przygotowanie projektów uchwał rady gminy,
- określenie sposobu realizacji uchwał,
- gospodarowanie mieniem komunalnym,
- wykonywanie budżetu,
- zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Zarząd wykonuje swoje zadania za pomocą urzędu gminy, którego kierownikiem jest wójt lub burmistrz. Gmina może być podzielona na

⁷ K. Piotrowska-Marczak, *Finanse lokalne w Polsce*, PWN, Warszawa 1997, s. 29.

⁸ E. Bogacka-Kisiel (red.), M. Łyszczak (red.), *Finanse i bankowość...*, s. 32.

⁹ Szerzej: K. Piotrowska-Marczak, *Finanse lokalne...*, s. 29–30.

¹⁰ E. Bogacka-Kisiel (red.), M. Łyszczak (red.), *Finanse i bankowość...*, s. 32.

jednostki pomocnicze, jakimi są sołectwa oraz dzielnice miejskie i osiedla. Zasady ich tworzenia określa statut gminy. Organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, a wykonawczym sołtys. Organem uchwałodawczym w dzielnicy jest rada dzielnicy, a wykonawczym zarząd dzielnicy¹¹.

W myśl zapisów ustawowych podstawę gospodarki finansowej gminy stanowi jej budżet. W praktyce oznacza to nadanie gminom samodzielności w zakresie nie tylko pozyskiwania dochodów, ale także wydatkowania środków¹².

Powiązania gmin z bankami wynikają z ich specyficznych cech. Z mocy prawa każda jednostka gospodarcza, w tym również gmina, zobowiązana jest do posiadania rachunku bankowego, za pomocą którego będzie dokonywać rozliczeń pieniężnych. W ten sposób ustawodawca powiązał funkcjonowanie podmiotów gospodarczych z działalnością banków.

Specyfika gmin wynikająca z ustawowych zasad finansowania ich działalności określa w sposób odmienny, niż np. w przypadku przedsiębiorstw, bazowe warunki współpracy z instytucjami finansowymi.

Gminy nie mogą zbankrutować, mają relatywnie stabilną bazę dochodową, a ich gospodarka finansowa ma w pełni charakter jawny.

Wszystko to czyni gminy obszarem potencjalnego zainteresowania operatorów finansowych, którzy w miarę postępującego rozpoznania rynku wykazują coraz większe zainteresowanie handlową obecnością na nim¹³.

Bank ocenia gminę jako klienta wartego zainteresowania, dlatego że gmina:

- prowadzi wiele transakcji finansowych, których część powinna być dokonywana w formie bezgotówkowej,
- jest adresatem różnorodnych usług bankowych zarówno tradycyjnych, jak i nowo wprowadzanych,
- jest potencjalnym partnerem, w stosunku do którego można rozwijać współpracę na różnych płaszczyznach,
- posiada (oprócz gwarancji państwa) wysoką wartość majątku, który może stanowić podstawę zabezpieczenia przeprowadzanych przez bank transakcji.

Gmina traktuje bank jako pośrednika finansowego, który:

- zapewnia fachową obsługę finansową,
- stwarza warunki do lokowania czasowo wolnych środków,
- umożliwia jednostkom ubieganie się o kredyt na specjalnych warunkach, w sytuacji wieloletniej współpracy.

¹¹ K. Piotrowska-Marczak, *Finanse lokalne...*, s. 30–31.

¹² S. Owsiak (red.), *System finansów...*, s. 55–56.

¹³ *Banki komercyjne czy banki spółdzielcze – kto wygrywa rywalizację o bankową obsługę gmin*, Fundacja Edukacji i Badań Rynkowych, Raporty i badania rynkowe, <http://www.feibb.org.pl/>.

W Polsce istnieje obecnie 2489 gmin. Dzielą się one na trzy grupy:

- gminy miejskie, których obszar pokrywa się z obszarem miasta – jest ich 317, z czego 306 to samodzielne miasta, a pozostałe (11) to gminy warszawskie,

- gminy miejsko-wiejskie, których siedzibami są miasta, ale których obszar obejmuje również otaczające miasto obszary miejskie – jest ich 567,

- gminy wiejskie, na obszarze których nie znajduje się żadne miasto, choć siedzibami władz wielu gmin wiejskich są miasta położone poza obszarem gminy – jest ich 1605.

Poszczególne rodzaje gmin nie różnią się od siebie pod względem statusu prawnego, ale różnią się znacznie pod względem: potencjałów ekonomicznych, liczby ludności, poziomu i struktury dochodów, czy wreszcie popytu na usługi finansowe. Co więcej, w ramach każdej z wyodrębnionych kategorii gmin, mamy do czynienia z ich dużym zróżnicowaniem pod wieloma względami, w tym m. in. pod względem potencjału ekonomicznego. Zróżnicowanie to jest szczególnie widoczne w ich strukturze pod względem wielkości budżetów. Szczególną pozycję na mapie ekonomicznej zajmują gminy miejskie, bowiem ilościowo stanowią one ok. 13% gmin ogółem, ale ich potencjał ekonomiczny jest znacznie większy, np. udział ich budżetów w budżetach gmin ogółem wynosi ponad 60%¹⁴.

2. KRYTERIA WYBORU BANKÓW PRZEZ GMINY

Gospodarka rynkowa stwarza warunki do wyboru różnorodnych partnerów do współpracy. W związku z tym powstaje pytanie, czym powinny się kierować gminy przy wyborze banku. Czy współpraca powinna być ukierunkowana na jeden czy wiele banków.

Zgodnie z postanowieniami ustawowymi gminy zostały zobowiązane do wyboru banku obsługującego ich rachunek w trybie przetargu przeprowadzonego zgodnie z zasadami obowiązującymi przy zamówieniach publicznych¹⁵. Dlatego gminy dokonując wyboru banków winny wziąć pod uwagę następujące kryteria:

- jakość obsługi, która obejmuje warunki współpracy zarówno pod względem licznych kontaktów jednostek z bankami, jak i sposób dokonywania transakcji finansowych oraz dostosowanie struktury organizacyjnej do współpracy z jednostkami;

- szybkość dokonywanych rozliczeń, przy ilości płatności zarówno jednostek, jak i na ich rachunki, jest warunkiem sprawnego działania dobrze zarządzanej jednostki;

¹⁴ Banki komercyjne...

¹⁵ Banki komercyjne...

– kompleksowość obsługi, zarówno wielkość oferty, jak i jej jakość pod względem oferowanych produktów jest warunkiem określającym charakter banku;

– zakres świadczonych usług, dostosowanie oferty do potrzeb jednostek określa charakter zainteresowania banku współpracą z jednostkami;

– ofertę cenową, której korzystne warunki nie powinny być jedynym wykorzystywanym kryterium wyboru, ponieważ tańszy nie zawsze znaczy lepszy;

– obszar działania banku ma znaczenie pod względem prowadzonych rozliczeń. Jednak dla poprawnej współpracy są banki niekoniecznie o zasięgu ogólnopolskim czy światowym. Należy także wziąć pod uwagę banki komunalne (a w zasadzie ich oddziały komunalne), które z punktu wyjścia nastawione są na współpracę z gminami.

Przedstawione kryteria nie obejmują wszystkich możliwych cech warunkujących współpracę, ale wyznaczają pewne ramy, które mogą scharakteryzować czynniki wpływające na ocenę banków i ich ewentualny wybór.

Spośród wymienionych kryteriów należy wybrać te, które z punktu widzenia jednostek są najważniejsze i na tej podstawie dokonać wyznaczenia banku lub banków, z którymi gmina będzie współpracować. Należy jednak pamiętać, że oceny banku współpracującego należy dokonywać w sposób ciągły, mając na uwadze korzyści ze współpracy.

Oprócz wymienionych wcześniej kryteriów należy odpowiedzieć na pytanie, czy współpracować z jednym czy z wieloma bankami. Rozwiązań w tym zakresie może być wiele:

- współpraca tylko z jednym, szczegółowo ocenionym i wybranym bankiem,
- współpraca z jednym, wiodącym w obsłudze jednostek bankiem i innymi w mniejszym zakresie,
- równomierna, pod względem finansowym, współpraca z wieloma bankami.

Jednostki samorządu terytorialnego stojąc przed wyborem najczęściej wybierają rozwiązanie najprostsze, współpracując z jednym bankiem. Drugie rozwiązanie stosowane jest znacznie rzadziej. Najmniej wykorzystywana jest współpraca z wieloma bankami¹⁶.

Jednym z elementów wpływających na wybór banku, z którym gmina współpracuje, jest umiejętność odnalezienia się przez gminy w dużej liczbie banków w Polsce.

¹⁶ K. Piotrowska-Marczak, *Rola banków w realizacji strategii finansowej instytucji akademickiej*, [w:] *Model zarządzania publiczną instytucją akademicką*, Wydawnictwa Instytutu Spraw Publicznych, Warszawa 1999.

Gminy dobrze rozpoznają banki¹⁷, o czym świadczą wskaźniki rozpoznawalności ogólnej¹⁸, ale współpracują z nielicznymi. Z ogółu gmin ok. 70% ogranicza współpracę z bankami do banku podstawowego wykonującego bankową obsługę ich budżetu i/lub do współpracy z BOŚ SA na rynku kredytów inwestycyjnych.

Gminy miejskie w badaniu wskazały¹⁹, poza bankami spółdzielczymi, 46 banków komercyjnych, gminy miejsko-wiejskie wymieniły 49, a gminy wiejskie 46 banków komercyjnych.

Najlepiej rozpoznawalnymi przez gminy bankami jest grupa banków spółdzielczych. Średnio co druga gmina jest zdania, że banki spółdzielcze mają najlepszą pozycję rynkową w segmencie gmin. Na drugiej pozycji uplasował się PKO BP SA (51%), a na trzeciej BOŚ SA (43%).

Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że banki spółdzielcze były wskazywane przede wszystkim przez gminy wiejskie (71% – I lokata) i miejsko-wiejskie (60% – II lokata), rzadziej przez gminy miejskie (23% – V lokata). Natomiast na rynku gmin miejskich zdecydowanym liderem jest bank PKO BP SA (59%), który wyprzedza BOŚ SA (46%) i Bank Pekao SA (45%).

Zwraca uwagę fakt, że pięć banków komercyjnych i banki spółdzielcze przekroczyły próg 20% rozpoznawalności ogólnej, a następnych sześć banków próg 10% lub się do tego progu zbliżyło.

Banki szczególnie intensywnie zabiegają o współpracę z gminami miejskimi, o czym świadczy ich duża aktywność ofertowa wśród tej grupy podmiotów rynkowych. Dziewięć banków komercyjnych i grupa banków spółdzielczych osiągnęła wskaźniki rozpoznawalności ofertowej przekraczające 20%.

Jednak pomimo dużej aktywności rynkowej wielu banków, segment gmin miejskich charakteryzuje się stosunkowo wysokim poziomem koncentracji pod względem partnerstwa strategicznego. Blisko 47% gmin miejskich deklaruje, że dwa banki komercyjne (PKO BP SA i Bank Pekao SA) oraz grupa banków spółdzielczych są dla nich bankami podstawowymi²⁰.

Ogólną rozpoznawalność rynkową banków przez gminy przedstawiają dane z tab. 1.

¹⁷ Fundacja Edukacji i Badań Bankowych w czerwcu 2000 r. przeprowadziła, we współpracy z ekspertami Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie i firmą PONT Info Ltd., badanie rynkowe w segmencie gmin. Swoim zasięgiem objęło ono ok. 90% gmin miejskich, ok. 90% gmin miejsko-wiejskich oraz 20% reprezentatywną próbę gmin wiejskich. Wyniki badania znajdują się: <http://www.feibb.org.pl/>.

¹⁸ Wskaźnik ten rozumiany jako procent odpowiedzi respondentów w ww. badaniach informujący o znajomości nazw banków polskiego sektora bankowego.

¹⁹ Badanie Fundacji Edukacji i Badań Bankowych z czerwca 2000 r.

²⁰ *Banki komercyjne...*

Tabela 1

Polskie banki i ich rozpoznawalność przez gminy

Bank	Odsetek wskazań przez			
	ogółem	miejskie	miejsko- -wiejskie	wiejskie
Banki spółdzielcze	53,9	23,4	60,1	71,5
PKO BP SA	50,6	59,3	48,0	46,9
BOŚ SA	43,3	46,5	45,3	37,4
Bank Pekao SA	35,8	45,1	31,8	33,8
BGŻ	22,8	20,5	22,2	25,9
PBK SA	20,1	29,7	17,5	15,7
BŚ SA	14,1	23,4	11,6	9,5
BIG Bank SA	12,8	18,7	10,6	11,1
WBK SA	12,0	11,4	14,8	7,9
KB SA	9,6	13,9	7,5	9,2
BZ SA	9,2	12,8	9,8	4,9
BPH SA	8,7	9,9	8,5	7,9

Źródło: wyniki badania rynkowego Fundacji Edukacji i Badań Bankowych z czerwca 2000 r.

Partnerstwo strategiczne banków z gminami ma znaczenie większe niż w innych segmentach rynkowych, bowiem rygory ustawowe powodują, że z obsługą rachunku bieżącego gmin (obsługa ich budżetów) wiążą się znacznie silniejsze związki niż w przypadku obsługi rachunków innych podmiotów rynkowych.

3. KORZYŚCI WSPÓŁPRACY GMINY Z BANKAMI

Analizując korzyści płynące ze współpracy jednostek z bankami można dokonać ich podziału na dwie grupy:

- wymierne, tzn. w formie pieniężnej,
- i niewymierne (w formie niepieniężnej).

Z punktu widzenia identyfikacji korzyści w formie pieniężnej łatwiej je wyodrębnić. Należy jednak wziąć pod uwagę konieczność sprecyzowania, co kryje się pod tym pojęciem. To znaczy, czy wszystkie dochody otrzymane na skutek współpracy z bankami będą traktowane jako korzyści. Jeśli tak, to jak należy rozpatrywać poniesione koszty – np. zapłacone prowizje. Czy będą to „nie korzyści”. Wydaje się, że najlepiej te pozycje rozpatrywać łącznie, to znaczy korzyści ze współpracy z bankami (w formie pieniężnej) będą różnicą dochodów i kosztów. Taki sposób podejścia do sprawy daje

możliwość określenia w każdej jednostce efektów współpracy. Nie daje jednak możliwości porównania jednostek z powodu różnic w wielkości dysponowanych środków oraz różnic w warunkach funkcjonowania.

Drugim rodzajem korzyści są te, które mają formę niepieniężną. Na pewno jest je trudniej wyodrębnić, ale mają równie duże znaczenie dla wizerunku gmin jako partnera współpracy. Nobilitujące jest dokonywanie rozliczeń za pomocą banku o wysokiej pozycji na rynku. W „dużym” banku przy ogromnej liczbie klientów gmina może zostać albo doceniona jako atrakcyjna lub umiejscowiona wśród innych nieznaczących klientów. Jednocześnie „mały” bank ujmując kameralnością usług nie zapewni znacznej wielkości kredytu ani innowacyjności usług, tak jak „duży” bank.

Rozpatrywanie stosunków gminy-banki powinno odbywać się w warunkach współpracy, która przynosi korzyści dla obydwu stron. Z tego względu najbardziej właściwy wydaje się model partnerski, w którym banki i jednostki współpracują w procesie pomnażania posiadanych środków zgodnie ze swoimi powołaniami i kompetencjami. Występuje potrzeba współegzystencji. Należy jedynie określić, czy będzie to układ korzystny dla obydwu stron czy dominacja jednej z nich.

4. KRYTERIUM KOMPLEKSOWOŚCI OBSŁUGI JAKO DETERMINANTA WYBORU BANKU PRZEZ GMINY

Kryteria wyboru, jakimi kierują się gminy w wyborze banków, z którymi będą współpracować, mają wiele płaszczyzn. Niniejsze opracowanie ma na celu przedstawienie jednej z nich, tj. kompleksowości obsługi rozumianej jako możliwość korzystania ze wszystkich produktów bankowych, z punktu widzenia gmin i ich popytu na te produkty, w jednym banku.

Do porównania wybrane zostały trzy gminy, które posiadają rachunki w trzech różnych bankach: Banku Pekao SA, PKO BP SA oraz BGŻ. Kluczem doboru banków było posiadanie przez nie do końca 1999 r. gwarancji skarbu państwa. Jednocześnie banki te posiadają podobną ofertę skierowaną do gmin.

Z danych tab. nr 2 wynika, że współpraca gmin z bankami musi spełniać warunki kompleksowości (rozumianej jako możliwość korzystania ze wszystkich potrzebnych usług bankowych w jednym banku), ponieważ gminy korzystają wyłącznie z usług jednego banku. To znaczy, że oferta skierowana przez banki do gmin jest z ich punktu widzenia kompleksowa. Jednocześnie należy odpowiedzieć na pytanie, czy kompleksowość nie jest zdeterminowana niewysokimi wymaganiami gmin względem produktów

oferowanych przez banki. Czy też banki oferują gminom wszystkie potrzebne im produkty. Odpowiedź na to pytanie w przypadku badanych gmin jest prosta. Oferta banków zapewnia podaż usług i produktów bankowych będących odpowiedzią na zapotrzebowanie na nie ze strony gmin.

Tabela 2

Wykorzystanie poszczególnych produktów bankowych przez gminy

Wyszczególnienie	Bank Pekao SA			PKO BP SA			BGŻ		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Rachunek bankowy									
– podstawowy	+				+				+
– pomocniczy	+								+
Lokaty terminowe									
– do 1 miesiąca	+				+				+
– do 2 miesięcy	+				+				+
– do 3 miesięcy	+				+				+
– do 6 miesięcy	+				+				
– do 1 roku	+								
– negocjowane									+
Kredyty									
– obrotowe	+				+				+
– inwestycyjne									
Gwarancje									
Faktoring									+
Rozliczenia pieniężne	+				+				+

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych banków. A, B i C – gminy objęte badaniem.

Sebastian Bakalarczyk

BANKING CO-OPERATION WITH COMMUNITIES ON THE FINANCIAL MARKET

The delegation of powers down to lower levels of self-government is accompanied by the decentralisation of public finance to the same levels. In December 1998 the parliament completed its work on the final versions of the temporary Law on Revenues of Territorial Self-Government Entities for the Years 1999 and 2000 and the Law on Public Finance. Both Laws contribute to the introduction of a clear and transparent assignment of financial responsibilities to particular entities as well as ensure that the tasks delegated to territorial self-government entities are accompanied by the financial resources indispensable for their

fulfilment. Apart from these public sources of revenues, local entities are empowered to obtain revenues from private law sources (from the assets that they own). This mainly concerns communities which are especially well-equipped with ground, housing and commercial properties. Being the communities on financial market, even not huge, is being more watched and is more intense. Communities are very attractive client for banking system and for other institutions being on this market. In this case, necessary is to have financial service from commercial banks.